

Ставчук Н. В., викладач
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Долинський Є. В., кандидат педагогічних наук, доцент
Хмельницький національний університет

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

В останні роки науковці почали чіткіше усвідомлювати, що основні труднощі перекладу і весь характер перекладацького процесу обумовлюються як розбіжностями в структурах і правилах функціонування мов, які беруть участь у цьому процесі, так і розбіжностями у сприйнятті й передачі науково-технічної інформації. Зросли вимоги й до точності перекладу. Під час науково-технічного перекладу фахівці не можуть задовольнитися адекватністю перекладу «загалом» або однаковістю його впливу на всіх учасників цього процесу. Сьогодні науково-технічний переклад повинен забезпечувати передачу інформації у всіх деталях, аж до значень окремих слів. Прикладні аспекти інформаційного забезпечення та обґрунтування технічних і управлінських рішень.

Важлива особливість сучасного етапу науково-технічного прогресу полягає у міждисциплінарній інтеграції і як наслідок у взаємному проникненні спеціальної термінології з одних галузей знань в інші. З метою перекладу технічної літератури й документації, наприклад, із комп'ютерних технологій, потрібно одночасно використовувати галузеві і тлумачні словники з телекомунікації, радіоелектроніки, мікроелектроніки, обчислювальної техніки, економіки і фінансів, навіть реклами й маркетингу. Приблизно такий же набір словників необхідний під час перекладу сучасних науково-технічних журналів «National Geography», «The Global Journal of Computer Science and Technology», «The Scientific World Journal», «The Journal of Nanotechnology», «Journal of Nanoscience and Nanotechnology» тощо.

Під час перекладу науково-технічних текстів, на перший план, стають, як етичні проблеми (принцип конфіденційності, неупередженості тощо), так і проблеми мовні. Такі тексти можна охарактеризувати як інформативні або прагматичні, зазвичай анонімні (окрім наукових статей), більш-менш, стандартні за формою й мовними засобами. Тому перекладачу, насамперед, доводилося вирішувати суто лінгвістичні проблеми, зумовлені розходженнями в семантичній структурі й особливостями використання двох мов у процесі комунікації.

Відмінною особливістю науково-технічних текстів, як в англійській, так і українській мовах, вважається їхнє суто практичне призначення. Однією з їхніх головних функцій є задовольнити потреби в інформації або надати інструкції реципієнту, щоб він міг впоратися із технічними завданнями, оскільки, інструкції, технічні розробки, наукові статті не читають задля отримання естетичного задоволення. Науково-технічні тексти, як правило, написані спеціалізованою мовою і з використанням термінів, останнє є їхньою властивістю, але не основною характеристикою. Основною характеристикою науково-технічних текстів є їхнє практичне призначення, з їхньою допомогою користувачі дістають інформацію, яка дає їм змогу виконувати завдання або розв'язувати проблеми, пов'язані із використанням прикладних дисциплін.

Сприйняття науково-технічних текстів залежить від обставин, на які не впливає жанр тексту. Користувачі звертаються до науково-технічних текстів, коли вони можуть бути їм корисні, тому такі тексти, здебільшого, не є розважальними, надихаючими, з гарним складом.

У межах кожного функціонального стилю можна виділити деякі мовні особливості, вплив яких на перебіг і результат процесу перекладу досить значний. У науково-технічному стилі – це лексико-граматичні особливості науково-технічних матеріалів, де на перший план, виступає спеціальна лексика.

Під час перекладу наукових й технічних текстів майбутніх перекладачів слід готувати до широкого застосування термінів. Термін є точним і однозначним визначенням для відповідної сфери, а отже, вимагає точності в передачі. Тому перекладач який має справу із науково-технічним перекладом повинен добре знати термінологію відповідної сфери. Науково-технічні тексти характеризуються, також, здобувачів вищої освіти та молодих науковців чітким і логічним викладенням. Зазвичай, у них відсутнє емоційне забарвлення, тому в них допускається велика текстуальна близькість до оригіналу.

У залежності від практичної цінності всі матеріали, які поступають для обміну науково-технічною інформацією, опрацьовуються різними засобами (усний або письмовий повний переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, переклад експрес-інформації). Усі ці види робіт мають безпосереднє відношення до обміну науково-технічною інформацією, інформаційного процесу та пізнавальної діяльності. Ефективне використання науково-технічної інформації дозволить прискорити темпи науково-технічного прогресу.

Список використаних джерел

1. Byrne, J. (2012). *Scientific and Technical Translation Explained*. Rutledge: Taylor and Francis Group LLC.
2. Byrne, J. (2006). *Technical Translation: Usability Strategies for Translating Technical Documentation*. Dordrecht: Springer.
3. Сімкова, І. (2018а). *Формування в майбутніх перекладачів професійної компетентності в усному двосторонньому науково-технічному перекладі: монографія*. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 256 с.